

ประชุมเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง รูปแบบการดำเนินงานป้องกันเอชไอวีและสรูป
บทเรียนการดำเนินงานภายใต้แผนยุทธศาสตร์

วันที่ 26 – 27 มิถุนายน 2561

ณ โรงแรมอมารี คอนเมือง แอร์พอร์ต กรุงเทพฯ

การดำเนินงานป้องกัน การติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มประชากรหลัก (MSM/TG/MSW/FSW/PWID)

สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
วันที่ 26 มิถุนายน 2561
ณ โรงแรมอมารี ดอนเมือง กรุงเทพฯ

มาตรการ RRTR

• บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ดังนี้

- **Reach** : บริการค้นหากลุ่มเป้าหมายเชิงรุก ในชุมชน ให้
ความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี
+ แจกถุงยางอนามัย
- **Recruit** : บริการส่งต่อกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบบริการเพื่อ
ตรวจการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อ
ทางเพศสัมพันธ์
- **Test** : ตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี(กระบวนการนี้เป็นหน้าที่
ของหน่วยตรวจทางห้องปฏิบัติการ)
- **Treat** : การจัดการให้ผู้ติดเชื้อฯ มารับบริการรักษาด้วยยา
ต้านไวรัสฯตามแนวทางการรักษา
- **Retain**: บริการติดตามกลุ่มเป้าหมาย ให้มารับบริการ
ป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีอย่างสม่ำเสมอ
- บริการตรวจโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STIs)

REACHED การเข้าถึง

- **หลักการ** กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ปลอดภัย และเกิดความตระหนักรวมถึงได้ข้อมูลมากพอที่จะสร้างความสนใจ ที่จะตรวจเอชไอวี
- **ผลลัพธ์:** กลุ่มเป้าหมายตระหนักในความเสี่ยง ใช้ถุงยางอนามัย เมื่อมีเพศสัมพันธ์ ใช้เข็มและอุปกรณ์ฉีดยาปลอดภัย รู้และเข้าใจประโยชน์ของการตรวจเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ต้องการตรวจเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และรู้ว่าจะรับบริการได้ที่ไหน
- **แนวคิดหลัก:** ต้องเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีภาวะเสี่ยงสูงในพื้นที่เร่งรัด เพื่อสร้างความต้องการตรวจเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ให้ได้ครอบคลุมมากพอ
- **นวัตกรรมสำคัญ:** การขยายการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผ่านเครือข่ายทางสังคมของกลุ่มประชากรเป้าหมาย และใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น การสร้างเครือข่ายร้านยาให้กลุ่มประชากรเป้าหมายเข้าถึงบริการเพิ่มขึ้น

คำนิยาม การเข้าถึงการป้องกัน (Reached)

กลุ่มเป้าหมาย ได้รับบริการทั้ง 4 ข้อ

- 1. ข้อมูลเพื่อการป้องกันเอชไอวี, STIs**
- 2. ถุงยางอนามัย สารหล่อลื่น อุปกรณ์ฉีดยา
ปลอดภัยและ เมทาโดน**
- 3. ข้อมูลว่าจะรับบริการตรวจเอชไอวี, STIs
ได้ที่ไหน หรือได้รับการส่งต่อรับบริการ
ตรวจ เอชไอวี หรือ STIs**
- 4. ได้ลงทะเบียนรับบริการโดย หมายเลข
สมาชิก หรือ UIC (Unique Identifier
Code)**

RECRUITED การเข้าสู่บริการ

หลักการ : กลุ่มเป้าหมาย แสดงความจำนง และพร้อมที่จะไป
ตรวจเอชไอวี และตรวจ**คัดกรอง**โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

- **ผลลัพธ์:** กลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบบริการ ได้รับบริการให้การ
ปรึกษาเพื่อตรวจเอชไอวี ได้ตรวจและรักษาโรคติดต่อทาง
เพศสัมพันธ์ ได้รับบริการ รักษาด้วยสารทดแทนฝิ่น (MMT)
- **แนวคิดหลัก:** ต้องทำให้กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เร่ร่อน มีความ
ต้องการตรวจเอชไอวี และเข้าสู่ระบบบริการป้องกันและดูแล
รักษา ได้ครอบคลุมมากพอ
- **นวัตกรรมสำคัญ:** การสร้าง **Brand** ของหน่วยบริการ, การ
ประยุกต์ใช้ **RDS(Respondent driven sampling)** ในการ
ชวนเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเข้าสู่บริการ, การร่วมบริการของ
ภาคเอกชน ได้แก่ ร้านยา, การนัดหมายเข้ารับบริการโดยระบบ
ออนไลน์, การใช้บัตรสมาชิก

คำนิยาม การเข้าสู่ระบบบริการ (Recruited)

กลุ่มเป้าหมายเข้าสู่บริการตรวจเอชไอวี (pre-test counseling) โดยอาจตรวจหรือยังไม่ตรวจเอชไอวี หรือ อาจได้รับการตรวจคัดกรองและรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง กล่าวคือ

1. ส่งต่อจากผู้ให้บริการเชิงรุก หรือ เครือข่ายเพื่อน หรือ ร้านยา หรือผ่านสื่อสังคมทางอิเล็กทรอนิกส์ (social media) ไปที่สถานพยาบาล หรือ ศูนย์บริการชุมชน (Drop-in Center) หรือ หน่วยบริการเคลื่อนที่
2. เข้าสู่ระบบบริการด้วยตนเองหรือนัดหมายจากสถานพยาบาล หรือศูนย์บริการชุมชน หรือหน่วยบริการเคลื่อนที่

TESTED การตรวจเอชไอวี

หลักการ : กลุ่มเป้าหมายที่มาตรวจเอชไอวีต้องรู้ผลการตรวจ และ...เข้าใจว่าจะทำอย่างไรให้ยังคงมีผลเลือดลบ และกรณีผลเลือดบวกควรรักษาต่ออย่างไร

- **ผลลัพธ์:** ครอบคลุมการตรวจเอชไอวีเพิ่มขึ้น กลุ่มเป้าหมาย รู้สถานะการติดเชื้อ ของตนเองมากขึ้น คนที่ติดเชื้อได้รับการ วินิจฉัย แต่แรกเริ่ม และได้รับการส่งต่อเพื่อการรักษา
- **แนวคิดหลัก:** เพิ่ม หน่วยบริการในระดับชุมชน ขยายบริการตรวจเอชไอวีที่สามารถ แจ้งผลได้ภายในวันเดียว และมี บริการที่เป็นมิตร ต่อกลุ่มประชากรหลัก
- **นวัตกรรมสำคัญ:** บริการตรวจเอชไอวีที่สามารถแจ้งผลได้ในวันเดียวในระดับชุมชนที่ดำเนินการโดยองค์กรชุมชน หน่วยเคลื่อนที่และในสถานบริการ, บริการสายด่วนเพื่อให้คำปรึกษาก่อนการตรวจเอชไอวี, การวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่องการตรวจเอชไอวีด้วยตัวเองที่บ้าน การสร้าง Brand บริการที่มีคุณภาพ และเป็นมิตรต่อประชากรหลัก

คำนิยามการตรวจเอชไอวี (Tested)

**กลุ่มเป้าหมาย ที่ได้ตรวจเอชไอวีและได้รับแจ้ง
ผลการตรวจ โดยอาจได้รับบริการที่**

1. หน่วยบริการภาครัฐ

**2. หน่วยบริการเอกชน ได้แก่ โรงพยาบาลหรือ
คลินิกเอกชน**

**3. หน่วยบริการภาคประชาสังคม ได้แก่ ศูนย์บริการ
ชุมชน (Drop-in Center)**

**4. หน่วยบริการเคลื่อนที่ จัดโดยภาครัฐ เอกชน
หรือภาคประชาสังคม**

TREATED การรักษา

หลักการ : กลุ่มเป้าหมายที่ผลเลือดบวก ได้รับการรักษาเร็วที่สุดหลังทราบผล

- **ผลลัพธ์:** กลุ่มเป้าหมายติดเชื้อฯ เริ่มรักษาด้วยยาต้านไวรัสฯ เมื่อระดับ CD4 ยังสูงอยู่
- **แนวคิดหลัก:** ต้องเริ่มการรักษาด้วยยาต้านไวรัสฯ ในระยะเริ่มแรก และพัฒนาการกระจายบริการและร่วมให้บริการของหน่วยบริการใน ระดับชุมชน ด้วยบริการที่เป็นมิตรต่อกลุ่มประชากรหลัก
- **นวัตกรรมสำคัญ:** การกระจายบริการรักษาด้วยยาต้านไวรัสฯ สู่อันดับตำบล, การบูรณาการบริการเอชไอวีกับบริการวัณโรคและไวรัสตับอักเสบบี, ประสานการทำงานระหว่างระบบประกันสุขภาพเพื่อครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการรักษา

คำนิยาม การได้รับการรักษา (Treated)

กลุ่มเป้าหมาย ที่ได้ลงทะเบียนการรักษาและเริ่ม ART เป็นครั้งแรก
ซึ่งอาจรับบริการที่

1. หน่วยบริการภาครัฐ
2. หน่วยบริการเอกชน

โดยใช้สิทธิประโยชน์ในระบบต่างๆ หรือ จ่ายค่ารักษาเอง
สิทธิต่างๆ ได้แก่

1. สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
2. สิทธิประกันสังคม
3. สิทธิสวัสดิการรักษาพยาบาลข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ
4. สิทธิบัตรประกันสุขภาพประชากรข้ามชาติ

คำนิยาม การคงอยู่ในระบบของผู้ติดเชื้อ (Retain positive)

หลักการ : ผู้ที่ได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสฯ
กินยาสม่ำเสมอ และปริมาณไวรัสฯ ลดลง

1. กลุ่มเป้าหมาย ที่ติดเชื้อเอชไอวีทั้งที่ได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสฯแล้ว และที่ยังไม่ได้เริ่มรักษาด้วยยาต้านไวรัสฯ คงอยู่ในระบบการดูแลรักษา ขาดการติดตามการรักษา **น้อยกว่า 90 วันในแต่ละปี**
2. สำหรับผู้ที่ได้เริ่มรักษาด้วยยาต้านไวรัสฯ ยังคงรักษาด้วยยาต้านไวรัสฯที่ 12, 24, 36 และ 60 เดือน หลังเริ่มรักษาด้วยยาไวรัสฯ

RETAINED การคงอยู่ในระบบ (ติดเชื้อฯ และ **ไม่ติดเชื้อฯ**)

- **ผลลัพธ์:** ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสฯ มี ปริมาณไวรัสฯลดลง **<50 copies /ลบ.มม.** และ อัตราการคงรับบริการเพิ่มสูงขึ้น, **กลุ่มประชากรหลักที่ผลเลือดลบตรวจซ้ำเพิ่มขึ้น**
- **แนวคิดหลัก:** ต่อกองหนวัตกรรมส่งเสริมรักษาต่อเนื่อง ได้แก่ การดูแลผู้ติดเชื้อฯเป็นรายบุคคล (case management) ในระดับชุมชน และทำให้ **กลุ่มประชากรหลักที่มีผลตรวจเอชไอวีเป็นลบยังอยู่ในระบบการป้องกัน**
- **นวัตกรรมหลัก:** การใช้เทคโนโลยีผ่านโทรศัพท์มือถือเพื่อ แจ้งเตือนให้ผู้ที่ตรวจเอชไอวีแล้วมีผลลบให้มาตรวจซ้ำ และ ผู้ที่ติดเชื้อฯ รับบริการรักษาต่อเนื่อง, การสร้างความรู้ความเข้าใจในการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อฯ, การดูแลผู้ติดเชื้อฯเป็นรายบุคคล (case management) ในระดับชุมชน

กิจกรรมโดยสรุปของชุดบริการ RRTTR

" R-R-T-T-R " (1)

- ▶ **REACH (การเข้าถึง: Information, Condoms, Lubricants, Needles/Syringes)**
 - ▶ ทำแผนที่ชุมชนและวางแผนระดับพื้นที่ (Mapping and micro planning)
 - ▶ เข้าถึงด้วยตัวบุคคล ผ่านเครือข่ายทางสังคมของกลุ่มประชากรเป้าหมาย
 - ▶ เข้าถึงผ่านสื่อสังคมอิเล็กทรอนิกส์ (Social media)
- ▶ **RECRUIT (การเข้าสู่บริการ: ให้การปรึกษาก่อนตรวจเอชไอวี, STI, MMT)**
 - ▶ Membership, DIC, Drug stores, Extended clinics, Private hospitals/clinics, Government hospitals
 - ▶ On line / phone
 - ▶ Recruit partners

กิจกรรมโดยสรุปของชุดบริการ RRTTR

" R-R-T-T-R " (2)

• TEST

- Health facility: ขยายไปที่ รพ.สต. Extended clinics
- Mobile HCT / Community based HCT
- Same day – result test

• TREAT

- เริ่ม ART แต่เนิ่นๆ เริ่มได้ทุกระดับของ CD4 เมื่อผู้ติดเชื้อพร้อม
- ART monitoring

▶ RETAIN

- ▶ Adherence ของผู้ติดเชื้อฯ ทั้งที่ได้รับยาต้านไวรัสฯ แล้ว หรือยังไม่ตัดสินใจกินยาต้านไวรัสฯ
- ▶ Case analysis and referral to nearby district / sub-district hospitals
- ▶ กลุ่มประชากรหลักยังคงรับบริการสม่ำเสมอ
- ▶ Membership and com. activities
- ▶ Real time monitoring

กิจกรรมการให้บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ตามกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่

กิจกรรม	MSM		FSW		PWID	MSW
	خدماتบริการ		خدماتบริการ		خدماتบริการ	خدماتบริการ
	1	2	1	2	2	1
Reach: ค่าบริการค้นหากลุ่มเสี่ยงเชิงรุก						
การสำรวจแผนที่ชุมชน เพื่อค้นหา กลุ่มเป้าหมาย	/	/	/	/	/	/
การค้นหากลุ่มเสี่ยงผ่านเครือข่ายทางสังคมของกลุ่ม	/	/	/	/	/	/
การค้นหากลุ่มเสี่ยงโดยเพื่อน (Peer Driven Intervention: PDI)	/	/	/	/	/	/
การค้นหากลุ่มเสี่ยงโดยแกนนำ	/	/	/	/	/	/
การค้นหากลุ่มเสี่ยงในพื้นที่พิเศษ (Hotspot)	/	/	/	/	/	/
การจัดกิจกรรมพบกลุ่มประชากร เป้าหมาย	/	/	/	/	/	/
การให้บริการถุงยางอนามัย และสารหล่อลื่น						
- การให้บริการถุงยางอนามัย	/	/	/	/	/	/
- การให้บริการสารหล่อลื่น	/	/	/	/	/	/

กิจกรรมการให้บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ตามกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ (ต่อ)

กิจกรรม	MSM		FSW		PWID	MSW
	ชุดบริการ		ชุดบริการ		ชุด บริการ	
	1	2	1	2	2	1
Recruit: ค่าบริการส่งต่อกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบบริการ VCT						
บริการส่งต่อกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบบริการ โดย Drop in Center	/	/	/		/	/
บริการส่งต่อกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบบริการ โดย ร้านยา หรือคลินิกเอกชน	/	/				
ให้บริการปรึกษาแบบคู่ และส่งเสริมการตรวจของคู่	/	/	/	/	/	/
บริการคัดกรองการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีและวัณโรค					/	
บริการส่งต่อกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบบริการเมทาโดน					/	
Test: ค่าบริการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี (on-site service)						
บริหารให้คำปรึกษาเบื้องต้นในพื้นที่ (Mobile VCT)						
การให้คำปรึกษาก่อนและหลังการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี (on site service)	/	/	/	/	/	/

กิจกรรมการให้บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ตามกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ (ต่อ)

กิจกรรม	MSM		FSW		PWID	MSW
	ชุดบริการ		ชุดบริการ		ชุด บริการ	
	1	2	1	2	2	1
การให้การปรึกษา โดย ชุมชน	/		/		/	/
บริการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีใน พื้นที่ (Mobile Anti-HIV test)	/	/	/	/	/	/
บริการตรวจคัดกรองโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์	2 ครั้ง/ คน/ปี	2 ครั้ง/คน/ปี	4 ครั้ง/คน/ปี	4 ครั้ง/ คน/ปี		4 ครั้ง/คน/ปี
Treat: บริการส่งต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีเข้าสู่ระบบบริการ						
การส่งต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีเข้าสู่ระบบบริการโดย หน่วยบริการเคลื่อนที่หรือ ชุมชน	/	/	/	/	/	/
Retain: ค่าบริการติดตามผู้ติดเชื้อเอชไอวี และกลุ่มเสี่ยง						
การบริการดูแลด้านจิตใจและการ ดำรงชีวิตในสังคม การกินยาต่อเนื่อง บริการอนามัยเจริญพันธุ์ และการป้องกันการ ถ่ายทอดเชื้อ	/	/	/	/	/	/
การบริการติดตามกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี เข้ารับบริการ (VCT) อย่างต่อเนื่อง	/	/	/	/	/	18 /

ตัวชี้วัดการดำเนินงาน

- การค้นหากลุ่มเป้าหมาย (Reached) = 100 % ของเป้าหมายดำเนินงาน
- การส่งต่อกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่บริการ (Recruited) \geq 80% ของเป้าหมายดำเนินงาน
- กลุ่มเป้าหมายได้รับการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี (Test) \geq 70% ของจำนวน Reached
- การติดตามกลุ่มเป้าหมายเข้ารับการตรวจซ้ำ (Retained) \geq 80% ของจำนวน tested
- กลุ่มเป้าหมายได้รับการตรวจคัดกรอง STI ตามชุดบริการ \geq 50% ของจำนวน Reached

Together, we can end AIDS in Thailand

